Magiczny Kraków

FAQ – Pytania i odpowiedzi

2026-10-27

POWIETRZE

PRZEJAZD TAKSÓWKĄ. O CZYM WARTO PAMIĘTAĆ

DOROŻKI NA RYNKU GŁÓWNYM

ZIELEŃ

KULTURA

EDUKACJA

POWIETRZE:

1. **Informacja o stanie jakości powietrza w Krakowie**

Na stronie krakow.pl oraz w aplikacji mKraków – usługa Powietrze, codziennie zamieszczamy informacje o stanie jakości powietrza w Krakowie **w zakresie stężenia pyłu zawieszonego PM10**.

Czym jest pył zawieszony PM10?

Pył PM10 to mieszanina zawieszonych w powietrzu cząstek substancji, o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (µm), które mogą przedostawać się do dróg oddechowych. Cząstki pyłu zawieszonego pochodzą głównie ze spalania paliw stałych.

Jakie są dopuszczalne poziomy stężeń pyłu zawieszonego PM10?

- poziom dopuszczalny – średnioroczny: **40 µg/m³ (tzw. stężenie średnioroczne),**
- poziom dopuszczalny – średniodobowy: **50 µg/m³ (tzw. stężenie średniodobowe).** Dopuszczalna częstość przekraczania stężenia średniodobowego w roku kalendarzowym wynosi 35 razy.

1. **Kto dokonuje oceny jakość powietrza?**

Zgodnie z art. 88 ust.1 ustawy Prawo Ochrony Środowiska, oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.
Organem kompetentnym w zakresie oceny jakości powietrza jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska (GIOŚ)

1. **Czym jest Indeks Jakości Powietrza GIOŚ?**

Indeks Jakości Powietrza GIOŚ przedstawia aktualną ocenę jakości powietrza na podstawie wyników

pomiarów stężeń pięciu zanieczyszczeń: pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2) oraz ozonu (O_3).

Indeks jakości powietrza	**PM10 [µg/m³]**	**PM2,5 [µg/m³]**	**O_3 [µg/m³]**	**NO_2 [µg/m³]**	**SO_2 [µg/m³]**
Bardzo dobry	0 – 20	0 – 13	0 – 70	0 – 40	0 – 50
Dobry	20,1 – 50	13,1 – 35	70,1 – 120	40,1 – 100	50,1 – 100
Umiarkowany	50,1 – 80	35,1 – 55	120,1 – 150	100,1 – 150	100,1 – 200
Dostateczny	80,1 – 110	55,1 – 75	150,1 – 180	150,1 – 230	200,1 – 350
Zły	110,1 – 150	75,1 – 110	180,1 – 240	230,1- 400	350,1 – 500
Bardzo zły	> 150	> 110	> 240	> 400	> 500
Brak indeksu	Indeks jakości powietrza nie jest wyznaczony z powodu braku pomiaru zanieczyszczenia dominującego w województwie.				

Indeks Jakości Powietrza GIOŚ przedstawiany jest w sześciostopniowej skali – od „bardzo dobrego” do „bardzo złego”. Ogólna ocena jakości powietrza na danej stacji odpowiada najgorszemu indeksowi spośród zanieczyszczeń mierzonych na tej stacji.

WAŻNE: Kolor oceny jakości powietrza prezentowany w aplikacji mKraków odnosi się wyłącznie do stężenia pyłu PM10. Może więc różnić się od koloru ogólnej oceny prezentowanej w aplikacji GIOŚ, która uwzględnia również inne zanieczyszczenia.

Aby sprawdzić ogólną ocenę jakości powietrza, skorzystaj z portalu Jakość Powietrza GIOŚ lub bezpłatnej aplikacji mobilnej GIOŚ „Jakość powietrza w Polsce”.

Na stronie GIOŚ dostępne są również:

- bieżące wyniki pomiarów ze stacji monitoringu,
- mapa danych pomiarowych dla województwa małopolskiego,
- historyczne dane o stanie jakości powietrza,
- roczne oceny jakości powietrza w województwie małopolskim.

Dane pochodzą z systemu monitoringu jakości powietrza Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, dostępne na stronie internetowej **powietrze.gios.gov.pl.**

1. **Gdzie w Krakowie można znaleźć informacje o stanie powietrza?**

- na portalu Jakość Powietrza GIOŚ
- w bezpłatnej aplikacji mobilnej GIOŚ „Jakość powietrza w Polsce”,
- na stronie krakow.pl,
- w aplikacji mKraków, w usłudze „Powietrze”,

- na wyświetlaczach zlokalizowanych na przystankach komunikacji miejskiej,
- na paskach informacyjnych monitorów znajdujących się w pojazdach komunikacji miejskiej.

1. **Stacje monitoringu jakości powietrza w Krakowie.**

W celu wzmocnienia monitoringu i przekazywania mieszkańcom Krakowa dokładniejszych informacji, w ostatnich latach Kraków zakupił 5 dodatkowych stacji monitoringu jakości powietrza. **Zgodnie z przepisami, wymagana liczba stacji dla takiego miasta, jak Kraków, to 3, natomiast obecnie w mieście jest ich 9 – w następujących lokalizacjach:**

- Al. Krasińskiego – stacja komunikacyjna
- ul. Bujaka – stacja tła miejskiego
- ul. Lusińska (Swoszowice) – stacja tła miejskiego
- ul. Kamieńskiego – stacja komunikacyjna
- ul. Złoty Róg – stacja tła miejskiego
- ul. Bulwarowa – stacja przemysłowa
- Os. Piastów – stacja tła miejskiego
- Os. Wadów – stacja przemysłowa
- ul. Półłanki – stacja tła podmiejskiego

System monitoringu jakości powietrza oparty na stacjach pomiarowych jest niezbędny dla uzyskania informacji o przestrzennym zróżnicowaniu stężeń na całym obszarze miasta oraz o bieżącym stanie jakości powietrza. Lokalizacja stacji monitoringu jakości powietrza w Krakowie nie jest więc przypadkowa – zależy od charakteru danej stacji:

- stacje tła miejskiego – pozwalają odzwierciedlić stan jakości powietrza, charakterystyczny dla obszaru miasta;
- stacje przemysłowe – znajdują się w pobliżu obszaru przemysłowego, ich rolą jest kontrolowanie stężeń zanieczyszczeń powietrza pochodzących z emisji przemysłowej
- stacje komunikacyjne – odzwierciedlają stan jakości powietrza w ciągach komunikacyjnych
- stacje tła podmiejskiego – odzwierciedla stan jakości powietrza charakterystyczny dla obszarów podmiejskich; w przypadku stacji przy ul. Półłanki prowadzony jest monitoring stężenia ozonu (O_3)

1. **Czy przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa zakaz stosowania węgla w paleniskach domowych jest obowiązujący?**

Uchwała Sejmiku Województwa Małopolskiego z 15 stycznia 2016 r., w sprawie wprowadzenia na obszarze Gminy Miejskiej Kraków ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, jest aktem obowiązującym. **Zakaz stosowania paliw stałych w Krakowie obowiązuje od 1 września 2019 r.**

1. **Co ma wpływ na stan jakości powietrza?**

Źródła emisji, które w największym stopniu odpowiadają za występowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń substancji w powietrzu wskazane zostały w *Programie ochrony*

powietrza dla województwa małopolskiego, uchwalonym przez Sejmik Województwa Małopolskiego (uchwała z 28 września 2020 r., aktualizacja uchwały z 20 listopada 2023 r.). Więcej informacji o POP – **tutaj**.

Podejmowane w Krakowie działania na rzecz poprawy jakości powietrza przynoszą wymierne rezultaty, co potwierdzają wyniki monitoringu. Na poprawę jakości powietrza wpływają zarówno działania podejmowane przez miasto, jak i współpraca z mieszkańcami oraz ich zaangażowanie w ograniczanie emisji zanieczyszczeń. Istotnym elementem tych działań było wprowadzenie zakazu stosowania paliw stałych w indywidualnych instalacjach grzewczych.

W roku 2025 na wszystkich ośmiu stacjach monitoringu jakości powietrza w Krakowie stężenia średnioroczne pyłu PM10 były zgodne z obowiązującą normą, tj. nie przekraczały 40 µg/m³. Jednocześnie na siedmiu z ośmiu stacji dotrzymana została dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego dla stężeń średniodobowych PM10, wynosząca 35 dni w roku. Przekroczenie tej wartości wystąpiło jedynie na stacji komunikacyjnej przy Al. Krasińskiego.

Problem wysokich dobowych stężeń pyłu PM10 występuje, przede wszystkim w okresach niekorzystnych warunków meteorologicznych i zwiększonej emisji napływowej w sezonie grzewczym.

Stężenia średnioroczne pyłu PM2,5 również pozostają na poziomie poniżej poziomu dopuszczalnego wynoszącego 20 µg/m³.

Szczególnie istotna poprawa nastąpiła w przypadku benzo(a)pirenu. W 2024 roku, po raz pierwszy, poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10, wynoszący 1 ng/m³, został dotrzymany na wszystkich sześciu stacjach monitoringowych w Krakowie. Najnowsza ocena GIOŚ za 2025 rok pokazuje jednak, że sytuacja w zakresie benzo(a)pirenu wymaga dalszego monitorowania. W 2025 roku poziom docelowy został dotrzymany na trzech z sześciu stacji pomiarowych w Krakowie.

W wyniku realizowanych działań wartości stężeń są znacznie niższe niż w latach wcześniejszych, co potwierdza długookresową poprawę jakości powietrza w mieście.

Jednocześnie, warto ciągle pamiętać, że na jakość powietrza – tj. na rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń do powietrza, oprócz wielkości emisji z konkretnych źródeł (niska emisja, przemysł, transport) wpływają przede wszystkim warunki meteorologiczne, wielkości tła miejskiego, tzw. emisja wtórna (tzn. unoszenie zanieczyszczeń z dróg czy chodników przez ruch pojazdów) oraz źródła emisji pochodzące z gmin ościennych (emisja napływowa). Świadomość wpływu tych zagadnień na jakość powietrza i wynikające z nich przemyślane działania w kwestii ochrony powietrza przyczyniają się do sukcesywnego zmniejszania się stężeń zanieczyszczeń odnotowywanych na stacjach monitoringu jakości powietrza w mieście.

1. **Jakie działania realizuje miasto, by poprawić stan jakości powietrza?**

Kraków jest pierwszym miastem w Polsce, w którym wprowadzono **zakaz ogrzewania paliwami stałymi od 1 września 2019 r.**

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA ZAKOŃCZONE

- Realizacja **Programu Ograniczania Niskiej Emisji (PONE)**, który umożliwił mieszkańcom posiadającym prawo do dysponowania nieruchomością ubieganie się o dotacje do likwidacji posiadanego systemu ogrzewania opartego o paliwo stałe i zamontowanie w jego miejsce systemu proekologicznego tj.:
- podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej
- ogrzewanie gazowe
- ogrzewanie elektryczne
- ogrzewanie olejowe
- pompa ciepła (podstawowe źródło ogrzewania)

lub instalację odnawialnego źródła energii:

- instalację kolektorów słonecznych
- pompy ciepła (dodatkowe źródło ogrzewania).

PONE był prowadzony przez Gminę Miejską Kraków w latach 1995–2019. W tym okresie, w ramach udzielonych dotacji, zastąpiono ponad 45 tys. palenisk na paliwa stałe ogrzewaniem proekologicznym, zainstalowano prawie 2 tys. odnawialnych źródeł energii, a łączne środki wydatkowane na ten cel wyniosły blisko 338 mln zł.

- W roku 2020 przyjęto **Program likwidacji instalacji grzewczych na paliwo stałe (PLIG)**. W ramach udzielonych dotacji zastąpiono 22 paleniska na paliwa stałe ogrzewaniem proekologicznym. Zrealizowane wydatki wyniosły 174 528,74 zł.
- W latach 2018–2019 realizowano **Program Osłonowy Pomocy Społecznej** (POPS) – dopłaty do 100 proc. poniesionych kosztów przy zmianie systemu grzewczego (dla osób, które nie otrzymały dotacji do 100 proc. kosztów kwalifikowanych).
- W latach 2022–2024 realizowano **Program STOP SMOG** polegający na finansowym wsparciu wymiany źródeł ciepła na niskoemisyjne oraz termomodernizacji w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych osób najmniej zamożnych. W ramach Programu rozliczono 52 inwestycji, a kwota dotacji wyniosła 2 601 236,96 zł.
- W latach 2024–2025 realizowano **Program Priorytetowy Ciepłe Mieszkanie**. Program skierowany był do wspólnot mieszkaniowych obejmujących od trzech do siedmiu lokali mieszkalnych i polegał na wsparciu inwestycji w zakresie termomodernizacji nieruchomości. W ramach programu zrealizowano 10 inwestycji, a kwota wypłaconych dotacji wyniosła 1 134 694,04 zł.
- Projekt zintegrowany **LIFE „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze”** - koordynowany przez województwo małopolskie, którego celem było przyspieszenie wdrażania działań służących poprawie jakości powietrza zaplanowanych w ramach Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego. Wartość projektu wynosiła około 17 mln euro (70 mln zł), z czego dofinansowanie unijne wynosiło 42 mln zł. Projekt realizowany był w okresie od października 2015 r. do końca 2023 r. W ramach programu LIFE w Krakowie podejmowano działania informacyjno-promocyjne i doradztwo z zakresu poprawy jakości powietrza oraz m.in. obsługiwany był proces udzielania dotacji na likwidację niskiej emisji w ramach PONE oraz opracowana została koncepcja systemu kontroli w celu egzekwowania zakazu stosowania paliw stałych.

- **Projekt EKO TEAM** – współpraca ze Stowarzyszeniem Metropolia Krakowska (Kraków + 14 gmin ościennych) na podstawie umowy zawartej pomiędzy Stowarzyszeniem Metropolia Krakowska a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. Przystąpienie do projektu umożliwiło pozyskanie wsparcia ze środków instrumentu ELENA w ramach Programu Horyzont 2020 na zatrudnienie ekodoradców, których celem działania jest doradztwo w zakresie realizacji inwestycji dotyczących wymiany źródeł ciepła i poprawy efektywności energetycznej budynków mieszkalnych na terenie gmin należących do Stowarzyszenia Metropolia Krakowska. Zatrudnienie personelu projektu było szczególnie istotne dla prawidłowej realizacji uchwały antysmogowej dla województwa małopolskiego.

NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA W TRAKCIE REALIZACJI

- **Program termomodernizacji budynków jednorodzinnych dla Miasta Krakowa**, przyjęty w 2018 roku:
  W ramach tego programu mieszkańcy mają możliwość uzyskania dotacji do: docieplenia ścian zewnętrznych, docieplenia dachów, stropodachów, stropów nad nieogrzewaną piwnicą lub podłóg na gruncie, wymiany okien, wymiany drzwi zewnętrznych, wymiany bram garażowych. W latach 2018–2025 zrealizowano 490 termomodernizacji, a środki wydatkowane na ten cel wyniosły 17 579 238,82 zł. Więcej informacji – **tutaj**.
- **Program rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarze Gminy Miejskiej Kraków (PROZE)**, przyjęty w 2020 roku:
  W ramach tego programu mieszkańcy mają możliwość uzyskania dotacji do zadań z zakresu ochrony środowiska dotyczących lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii. Program pozwala na dofinansowanie instalacji pomp ciepła (gruntowych i powietrznych), kolektorów słonecznych, instalacji fotowoltaicznych, magazynów energii, stacji ładowania pojazdów elektrycznych w budynkach i lokalach mieszkalnych. W latach 2020–2025 w ramach programu udzielono 2 466 dotacji na kwotę 36 720 656,58 zł. W roku 2022 do programu wprowadzono dodatkowy dział skierowany do spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych. Więcej informacji – **tutaj**.
- **Program termomodernizacji budynków wielorodzinnych na terenie Miasta Krakowa**, przyjęty w 2025 roku:
  W ramach tego programu spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe mają możliwość uzyskania dotacji w zakresie docieplenia ścian zewnętrznych, docieplenia dachów/ stropodachów, stropów nad ostatnią kondygnacją lub ostatnią ogrzewaną kondygnacją, docieplenia podłóg na gruncie/ stropów nad nieogrzewaną piwnicą, wymiany okien, wymiany drzwi zewnętrznych, wymiany bram garażowych. Więcej informacji – **tutaj**.
- **Program Priorytetowy Czyste Powietrze:**
  Gmina Miejska Kraków podpisała porozumienia z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie o współpracy przy realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, dzięki czemu mieszkańcy Krakowa mogą składać wnioski o dofinansowanie w tym Programie również w siedzibie Wydziału Środowiska, Klimatu i Powietrza UMK. Obecnie Gmina pełni również funkcję Operatora w Programie. Więcej informacji – **tutaj**.
- **Lokalny Program Osłonowy (LPO):**
  Dopłaty do rachunków za ogrzewanie przy zmianie systemu grzewczego z opartego na paliwie stałym na proekologiczne. W latach od 2014 do 2025 świadczenie wypłacono 12 705 razy na

łączną kwotę 17 941 422 zł. Więcej informacji – **tutaj**.

- **Krakowskie Centrum Doradztwa Energetycznego (KCDE)** – prowadzenie punktu informacyjno – doradczego w strukturze Wydziału ds. Jakości Powietrza Urzędu Miasta Krakowa. Więcej informacji – **tutaj**.

1. **Bezpłatna komunikacja w czasie smogu**

1) Kiedy wprowadzana jest bezpłatna komunikacja?
Bezpłatna komunikacja jest wprowadzana na jedną dobę, w godzinach 0.00–24.00. Zasady jej wprowadzenia opierają się na codziennej prognozie jakości powietrza, dotyczącej kolejnej doby. Prognoza Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, wysyłana do Urzędu Miasta Krakowa, jest podzielona na trzy ośmiogodzinne przedziały (0.00–8.00, 8.00–16.00, 16.00–24.00).

Wystarczy, aby równocześnie spełnione zostały dwa warunki – w dwóch dowolnych ośmiogodzinnych przedziałach stężenie pyłów PM10 musi przekroczyć:

- 100 µg/m^3 na powierzchni miasta równej lub większej niż 50 proc.

oraz

- 150 µg/m^3 na powierzchni miasta równej lub większej niż 50 proc.

Nawet jeśli faktyczny pomiar średniego stężenia dobowego będzie mniejszy od założonego, decyzja o darmowej komunikacji pozostaje w mocy.

Kiedy codzienna prognoza jakości powietrza IMGW na następną dobę nie wskaże prawdopodobieństwa przekroczenia średnich poziomów stężeń pyłów PM10, **a średnia pomiarów ze wszystkich stacji pomiarowych łącznie, zlokalizowanych na terenie Krakowa, wskaże w następnej dobie przekroczenia pyłu PM10 z godziny 3.00 powyżej 150 µg/m^3**, wprowadzone zostaną, począwszy od uruchomienia pierwszych kursów rannych autobusów lub tramwajów, do godziny 24.00 tego dnia, bezpłatne przejazdy komunikacją miejską na obszarze Gminy Miejskiej Kraków oraz gmin sąsiadujących.

W przypadku awarii jednej lub kilku stacji pomiarowych, skutkującej niemożnością wyliczenia średniej ze wszystkich stacji z godziny 3.00 stężeń pyłu PM10, użyte będą wyniki z pozostałych stacji.

Zasady wprowadzania bezpłatnej komunikacji miejskiej w czasie ponadnormatywnych stężeń pyłu PM10 zostały uchwalone przez miejskich radnych i obowiązują od 1 stycznia 2018 r.

Od 2019 r. organem udostępniającym informacje o tle substancji w powietrzu jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska (a nie, jak do tej pory, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska). Zmiana ta wynika z przepisów ustawy z 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska), która obowiązek realizacji tego zadania przenosi z wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska właśnie na **GIOŚ**.

W związku z tym, od 1 stycznia 2019 r. wnioski o udostępnienie informacji o tle substancji w powietrzu należy kierować do właściwego regionalnego wydziału monitoringu środowiska **GIOŚ**.

Magiczny Kraków

Bezpłatna komunikacja jest wprowadzana na jedną dobę, w godzinach 0.00–24.00. **Zobacz uchwałę Rady Miasta Krakowa**.

2) Na jakim obszarze jest dostępna bezpłatna komunikacja w czasie smogu?
Bezpłatna komunikacja w czasie smogu realizowana jest na obszarze Gminy Miejskiej Kraków oraz 17 gmin sąsiadujących, które przystąpiły do porozumienia w celu wspólnej realizacji tego zadania:

- Brzeźnica
- Czernichów
- Iwanowice
- Kocmyrzów-Luborzyca
- Krzeszowice
- Liszki
- Michałowice
- Mogilany
- Niepołomice
- Słomniki
- Skała
- Skawina
- Świątniki Górne
- Wieliczka
- Wielka Wieś
- Zabierzów
- Zielonki

3) Kto będzie mógł korzystać z bezpłatnych przejazdów?
Bezpłatne przejazdy obejmują **wszystkie osoby korzystające z komunikacji miejskiej** w Krakowie.

4) Gdzie będzie można znaleźć informacje o wprowadzeniu bezpłatnej komunikacji?
Informacje o jej wprowadzeniu, w związku z przekroczeniem norm stężenia pyłu zawieszonego PM10, są publikowane na stronach internetowych: **krakow.pl**, **ztp.krakow.pl**, **mpk.krakow.pl** oraz na portalach społecznościowych prowadzonych przez miasto i miejskie jednostki.

Ponadto dzięki współpracy ze służbami Wojewody Małopolskiego, informacje o darmowej komunikacji będą prezentowane również w systemie Regionalnego Systemu Ostrzegania, tj.:

- w programach regionalnej naziemnej telewizji cyfrowej, w naziemnym multipleksie cyfrowym MUX-3- poprzez prezentację napisów DVB
- w telegazetach programów regionalnych TVP, s. nr 431 (w programach regionalnych naziemnej telewizji cyfrowej, w naziemnym multipleksie cyfrowym MUX-3)
- poprzez komunikaty w bezpłatnej aplikacji mobilnej (RSO) – zachęcamy do jej pobierania
- na stronie internetowej Urzędu Wojewódzkiego

Wszystkie informacje dotyczące funkcjonowania oraz możliwość pobrania aplikacji mobilnej RSO, znajdą Państwo tutaj **www.muw.pl**.

1. **Gdzie zgłosić nieprzestrzeganie zakazu palenia węglem i drewnem?**

Taki proceder można zgłosić: do straży miejskiej pod numerem alarmowym 986. Istnieje również możliwość zgłoszenia za pomocą **aplikacji Ekointerwencja**, obsługiwanej przez województwo małopolskie.

Po wejściu w życie zakazu stosowania węgla i drewna w Krakowie rozpoczęły się regularne kontrole palenisk domowych, prowadzone w ramach systemu kontroli uchwały antysmogowej. W okresie od 1 września 2019 r. do 31 marca 2026 r. przeprowadzono blisko 19 tys. kontroli przestrzegania zakazu stosowania paliw stałych w instalacjach. Na tą ilość składają się kontrole prewencyjne, które są prowadzone według założonego planu oraz kontrole interwencyjne, tzn. te przeprowadzone w wyniku zgłoszeń, np. za pośrednictwem telefonu interwencyjnego straży miejskiej. Z danych zebranych przez Wydział Środowiska, Klimatu i Powietrza, wynika, że podczas kontroli wykryto 679 przypadków złamania zakazu stosowania paliw stałych, w wyniku czego nałożono 256 mandatów na łączną kwotę 54 920 zł.

PRZEJAZD TAKSÓWKĄ. O CZYM WARTO PAMIĘTAĆ: [powrót]

1. Na co należy zwrócić uwagę zamawiając taksówkę?

Taksówkę najlepiej zamówić telefonicznie. Jeśli musimy skorzystać z taksówki stojącej na postoju, zachowajmy szczególną ostrożność. Starajmy się korzystać z usług taksówkarzy należących do jednej z krakowskich korporacji taksówkarskich (poznamy je po podświetlanym napisie „TAXI" na dachu oraz hologramie na przedniej szybie, zawierającym numer licencji i numer boczny taksówki oraz logo korporacji na bocznych drzwiach pojazdu).

2. Gdzie można kierować skargi na usługi przewozowe taxi?

W przypadku konfliktu, będziemy mogli odwołać się do władz tej korporacji. W razie podejrzenia jakichkolwiek nieprawidłowości, pasażer może zadzwonić do Wydziału Ewidencji Pojazdów i Kierowców Urzędu Miasta Krakowa pod numer 12/616 9161. Skargi na usługi przewozowe taxi można kierować na adres: Wydział Ewidencji Pojazdów i Kierowców Urzędu Miasta Krakowa, al. Powstania Warszawskiego 10, pok. 82 CA (I piętro), bądź mailowo: km.umk@um.krakow.pl.

3. Jak jest ustalana opłata za przejazd?

Taksówkarze mają obowiązek umieścić w widocznym miejscu w taksówce cennik opłat za przejazd na zewnątrz, na szybie tylnych drzwi samochodu. Cennik powinien być umieszczony także wewnątrz pojazdu. Opłata za przejazd jest ustalana na podstawie wskazania taksometru. Należy sprawdzić, czy taksometr jest dobrze widoczny niezależnie od tego, na którym miejscu w pojeździe usiedliśmy. Jeżeli tak nie jest – lepiej zrezygnować z kursu. Zanim wysiądziemy z taksówki zabierzmy od taksówkarza paragon fiskalny. Powinien on zawierać informację o długości trasy, zastosowanych opłatach taryfowych i cenie, jaką zapłaciliśmy. Na podstawie paragonu będziemy mogli dochodzić swoich racji,

jeżeli uznamy, że kurs kosztował zbyt drogo.

4. Jakie działania kontrolne prowadzi UMK w ramach nadzoru nad wykonywaniem usług przewozowych na terenie Gminy?

Od kilku lat Urząd Miasta Krakowa w ramach nadzoru nad wykonywaniem usług przewozowych na terenie Gminy inicjuje działania kontrolne wobec nieuczciwej konkurencji taxi, które w szczególności przeprowadza Małopolski Inspektorat Transportu Drogowego, przy udziale – jako pasażerów incognito – pracowników Wydziału Ewidencji Pojazdów i Kierowców oraz funkcjonariuszy Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji w Krakowie. W 2014 roku przeprowadzono 5 akcji kontrolnych. Łącznie zamówiono 26 przejazdów. 21 przewoźników świadczyło usługi przewozowe bez posiadania jakiejkolwiek wymaganej licencji na wykonywanie transportu drogowego osób. Łączna suma nałożonych na przedsiębiorców kar pieniężnych wyniosła 544 tys. zł.

5. Ile licencji posiadają aktualnie przedsiębiorcy w Krakowie na wykonywanie transportu drogowego taksówką?

W Krakowie przedsiębiorcy posiadają 3 918 ważnych licencji na wykonywanie transportu drogowego taksówką, z czego 145 przewoźników korzysta z ustawowej możliwości zawieszenia wykonywania transportu na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Z kolei, do egzaminu w roku ubiegłym przystąpiło 799 osób (40 % zdawalności), w 2013 roku - 767 osób (44 % zdawalności).

DOROŻKI NA RYNKU GŁÓWNYM [powrót]

Ile dorożek może stacjonować na Rynku Głównym?

Na Rynku Głównym może stacjonować maksymalnie 13 dorożek. Z uwagi, że umowy z Przedsiębiorcami-Dorożkarzami zostały zawarte na dni parzyste i nieparzyste, działalność w tym zakresie może prowadzić łącznie 26 Dorożkarzy.

Czy dorożkarze mogą stacjonować na Rynku Głównym w dowolnym miejscu?

Nie, Przedsiębiorcy-Dorożkarze nie mogą korzystać z innej lokalizacji niż wyznaczony znakami drogowymi postój stały dla pojazdów zaprzęgowych.

Jakie obowiązki mają dorożkarze?

Dorożkarze są zobowiązani przestrzegać obowiązującego prawa dotyczącego ruchu drogowego i bezpieczeństwa. Przedsiębiorcy zobowiązani są także do przestrzegania zasad porządkowych, sanitarnych, weterynaryjnych oraz wszystkich warunków i obowiązków określonych w zawartych umowach.

Czy rowerzyści i piesi muszą ustępować pierwszeństwa dorożkom?

Piesi nie – mają bezwzględne pierwszeństwo przed wszystkimi pojazdami z uwagi na obowiązującą strefę zamieszkania.

Kierujący pojazdami (zarówno dorożkarze, jak i rowerzyści) ustalają pierwszeństwo między sobą zgodnie z obowiązującą organizacją ruchu oraz ogólnymi przepisami prawa o ruchu drogowym.

Jakie konie mogą zaprzęgać dorożkarze?

Dorożkarze są zobowiązani zaprzęgać wyłącznie konie zdrowe, odpowiednio sprawne fizycznie, dobrze odżywione oraz niepłochliwe i dające sobą kierować. Jeśli chodzi o wiek zwierząt, mogą to być wyłącznie konie pięcioletnie lub starsze. Do zaprzęgu nie można używać ogierów, wnętrów oraz klaczy źrebnych. Dorożkarze muszą także posiadać paszporty koni z wpisem potwierdzającym ich oznaczenie elektronicznymi identyfikatorami (chipami) oraz wpisy o aktualnych badaniach lekarsko-weterynaryjnych.

Czy dorożkarze mogą używać bata?

W przyjętych zasadach i warunkach regulujących pracę dorożkarzy znajduje się zapis, w którym czytamy, że Dorożkarze mają obowiązek traktować zwierzęta łagodnie i nie używać bata do karania konia.

Czy konie mogą pracować w upały?

Konie pracują cały rok. Dorożkarze mają obowiązek zapewnić zwierzętom właściwą ochronę przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, w szczególności dotyczy to upału. Przedsiębiorcy nie mogą korzystać z wyznaczonego stałego postoju dla pojazdów zaprzęgowych w Rynku Głównym od godz. 12.00 do godz. 18.00, gdy temperatura w cieniu przekroczy 28˚C (obowiązujące są wskazania termometru zawieszonego na ścianie Sukiennic). W pozostałych godzinach, gdy temperatura powietrza przekroczy 28˚C Dorożkarze mają obowiązek chronić konie przed słońcem i skutkami upału (tj. m.in. dodatkowo poić konie i/lub korzystać z wyznaczonych zacienionych postojów zastępczych dla pojazdów zaprzęgowych).

Ile godzin pracują zwierzęta?

Czas pracy zaprzęgów, czyli korzystania z postoju stałego w Rynku Głównym może odbywać się od godz. 11.00 do godz. 23.00, jednak maksymalny czas pracy koni nie przekracza 12 godzin na dobę. Konie są zaprzęgane do dorożek co drugi dzień czyli pracują 14 lub15 dni w miesiącu.

Skąd pewność, że ustalone normy regulujące pracę koni rzeczywiście chronią zwierzęta?

Aby uzyskać odpowiednią wiedzę na temat warunków pracy koni dorożkarskich Urząd zlecił odpowiednie badania wykwalifikowanej kadrze naukowej zajmującej się zoohigieną pracy zwierząt,

specjalistom w zakresie użytkowania, biologii, behawioru i weterynarii koni z Zakładu Weterynarii, Rozrodu i Dobrostanu Zwierząt Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Badania prowadzone były w godzinach porannych, południowych i popołudniowych, a także późno wieczornych, czyli podczas całego okresu pracy koni dorożkarskich w Krakowie. Wykonywano je na obowiązujących w mieście postojach dla dorożek. Porównawczo przeprowadzono badania na terenie stadnin koni poza terenem Krakowa oraz ośrodków jeździeckich. Prowadzono badania psychometryczne i katatermometryczne, równolegle wykonując odczyty dodatkowym miernikiem mikroklimatu (WBGT). Uzupełniająco korzystano z kamery termowizyjnej, która umożliwiała cyfrową rejestrację rozkładu temperatur oraz wizualizację promieniowania podczerwonego ciała koni i otaczającego podłoża. W celu określenia dobrostanu pracujących koni w kontekście warunków termicznych wykonano analizy hematologiczne i biochemiczne krwi pobieranej od koni dorożkarskich pracujących w Krakowie oraz przeprowadzono badania pulsometryczne koni. Wyniki analiz hematologicznych i biochemicznych krwi oraz pomiarów tętna u wszystkich objętych badaniami koni dorożkarskich pracujących na Starym Mieście w Krakowie mieściły się w granicach dopuszczalnych norm, niezależnie od panujących warunków termiczno-wilgotnościowych. Konie badano także po wysiłku związanym z ich pracą (ciągnięcie dorożek z pasażerami). Także po pracy parametry mierzone u tych zwierząt nie odbiegały od przyjętych norm i nie wskazywały na przeciążenie zwierząt pracą, nawet w przypadku pracy w wysokich temperaturach. Wyniki pomiarów parametrów mikroklimatycznych wykazały, że pod względem warunków termicznych najlepszym miejscem postojowym dla koni, w upalne dni, jest zacieniony bryłą Kościoła Mariackiego postój przy ul. Mikołajskiej oraz postój na alejce krakowskich Plant przy ul. Podzamcze. Natomiast najmniej odpowiednim miejscem postojowym dla koni dorożkarskich jest Mały Rynek. We wszystkich pomiarach stwierdzono tam najwyższą temperaturę i jednocześnie najniższy czynnik ochładzania. Z uwagi na powyższe postój ten został zlikwidowany. Wszystkie zebrane dane pozwalają stwierdzić, że warunki pracy koni dorożkarskich w Krakowie, w miejscach i terminach dokonywanych badań nie odbiegały od przyjętych za dopuszczalne dla innych koni użytkowych. Wyniki w/w badań.

Kto powinien sprzątać po koniach?

Obowiązek sprzątania po koniach należy do Przedsiębiorców-Dorożkarzy. Muszą oni usuwać odchody pozostawione przez konie samodzielnie lub przez wybraną firmę na miejscu postoju, trasie przejazdu oraz dojazdu z/do stajni, do pojemników spełniających wymogi sanitarne i ochrony środowiska (pojemniki znajdują się w okolicy ul. Podzamcze). Dorożkarze są też zobowiązani utrzymywać należyty porządek oraz sprzątać po każdorazowym karmieniu i/lub pojeniu koni na postoju, a także używać ekologicznych środków chemicznych (niepieniących, nieagresywnych w działaniu) redukujących woń moczu końskiego.

Czy na dorożkach można umieszczać reklamy?

Nie, na pojeździe zaprzęgowym nie można umieszczać reklam, napisów, itp. Pojazd zaprzęgowy musi być natomiast wyposażony w cennik opłat wykonywanych usług, naklejkę kontrolną uwidaczniającą numer boczny dorożki, tabliczkę wskazującą właściciela pojazdu oraz jego adres. Dorożkarze nie mogą również ozdabiać koni w sposób ograniczający swobodę ich ruchów.

Skąd wiadomo, że dorożkarze potrafią zajmować się zwierzętami?

W trosce o dobro zwierząt, Dorożkarze są zobowiązani corocznie uczestniczyć w szkoleniach prowadzonych przez specjalistów z zakresu hodowli i użytkowania koni (wykładowcami są pracownicy naukowi Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie).

Czy po Rynku Głównym można galopować na życzenie klienta?

Nie, na terenie Rynku Głównego należy powozić wyłącznie stępem (najwolniejszy chód konia).

Jak długo obowiązują umowy z dorożkarzami?

Umowy cywilnoprawne zostały zawarte na okres trzech lat (2025–2027), na podstawie przeprowadzonego w dniu 27 listopada 2024 r. przetargu ustnego nieograniczonego.

Kiedy można rozwiązać umowę z dorożkarzem-przedsiębiorcą?

Zgodnie z treścią zawartych umów z przedsiębiorcami-dorożkarzami rozwiązanie umowy w trybie natychmiastowym może nastąpić w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania zapisów umowy cywilnoprawnej, a w szczególności, gdy przedsiębiorca-dorożkarz korzysta z wyznaczonego postoju w Rynku Głównym w godz. 12.00–18.00, gdy temperatura w cieniu przekracza 28ºC (wg wskazań termometru zawieszonego na ścianie Sukiennic) i odmawia opuszczenia postoju. Inną przyczyną rozwiązania umowy, może być wykonywanie usługi powożenia w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środków odurzających, psychoaktywnych oraz w przypadku, gdy wobec Przedsiębiorcy-Dorożkarza toczyło się postępowanie sądowe zakończone prawomocnym wyrokiem skazującym (dot. zakazu kierowania pojazdem zaprzęgowym).

ZIELEŃ [powrót]

Jakie tereny zieleni utrzymuje Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie?

ZZM zarządza terenami zieleni stanowiącymi własność, współwłasność, będącymi w użytkowaniu wieczystym lub pozostającymi we władaniu Gminy Miejskiej Kraków, albo Skarbu Państwa: parkami, parkami rzecznymi, zieleńcami, skwerami, bulwarami, roślinnością fortów Twierdzy Kraków, terenami zieleni towarzyszącej zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej oraz innymi terenami zieleni urządzonej lub nieurządzonej, przeznaczonymi pod zieleń wraz ze znajdującymi się na tych terenach elementami małej architektury, nawierzchniami utwardzonymi, placami zabaw, ogrodami jordanowskimi oraz budynkami i innymi obiektami kubaturowymi (w tym zabytkowymi), obiektami inżynierskimi i urządzeniami technicznymi oraz innymi elementami, obejmującym w szczególności:

- planowanie i projektowanie zieleni o charakterze urządzonym
- planowanie i projektowanie terenów zieleni nieurządzonej z zachowaniem zasad ochrony przyrody, w tym cennych przyrodniczo terenów parków rzecznych

- projektowanie bądź wskazywanie terenów do kompensacyjnych nasadzeń zieleni, w tym za drzewa lub krzewy usunięte z pasów drogowych dróg pozostających w zarządzie właściwych jednostek Gminy Miejskiej Kraków albo usuniętych w ramach inwestycji miejskich
- bieżące utrzymanie i pielęgnację zieleni wysokiej (drzew i krzewów) oraz zieleni niskiej (trawników i kwietników, innej) z zachowaniem przyjętych standardów
- przeprowadzanie regularnych przeglądów i kontroli drzew
- utrzymanie, prowadzenie bieżącej konserwacji lub modernizacji obiektów budowlanych w tym obiektów małej architektury, a w szczególności pomników, kapliczek, miejsc pamięci narodowej, obiektów inżynierskich i urządzeń technicznych
- budowę, eksploatowanie i konserwowanie sieci nawadniających
- prowadzenie monitoringu terenów zieleni w wybranych punktach pod kątem występowania szkodników i chorób roślin, występowania gatunków inwazyjnych, zasolenia i zanieczyszczenia gleb
- zawieranie umów obligacyjnych oraz wykonywanie czynności zachowawczych względem nieruchomości pozostających w zarządzie jednostki oraz nieruchomości przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zieleń
- pełnieniem funkcji inwestora zadań obejmujących w szczególności budowę, przebudowę, modernizację, rewitalizację, rewaloryzację terenów zieleni
- planowaniem oraz bieżącym utrzymaniem zieleni wysokiej (drzew i krzewów), zieleni niskiej (trawników, kwietników itp.) oraz utrzymaniem i doposażaniem w ramach bieżącego utrzymania obiektów małej architektury związanych z zielenią w pasach drogowych dróg publicznych, dróg wewnętrznych lub innych nieruchomości oznaczonych symbolem „dr”
- utrzymaniem nieurządzonych terenów zieleni będących własnością, współwłasnością lub pozostających we władaniu Gminy Miejskiej Kraków lub Skarbu Państwa
- podejmowaniem działań interwencyjnych w zakresie wynikającym z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dotyczących utrzymania we właściwym stanie drzew i krzewów rosnących na nieruchomościach będących własnością, współwłasnością lub pozostających we władaniu Gminy Miejskiej Kraków lub Skarbu Państwa
- podejmowaniem działań podnoszących świadomość ekologiczną, promowaniem terenów zieleni i aktywizowaniem społeczności Krakowa w tym zakresie
- zarządzaniem lasami stanowiącymi własność, współwłasność lub pozostających we władaniu Gminy Miejskiej Kraków oraz sprawowaniem nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

Ile jest w Krakowie parków, parków kieszonkowych, skwerów, lasów oraz jaka jest ich powierzchnia?

Łączna powierzchnia terenów zieleni w utrzymaniu ZZM to 3524,68 ha. Informacja na temat liczby krakowskich parków, parków kieszonkowych, lasów oraz skwerów sprawdzić można na stronie internetowej Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie w zakładce Zieleń w liczbach.

Czy w Krakowie prowadzona jest inwentaryzacja drzew?

Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie systematycznie wykonuje inwentaryzację i konsekwentnie wdraża związane z nią sposoby opieki nad miejskim drzewostanem. Pod opieką ZZM na terenach gminnych

parków, skwerów, zieleńców, w pasach drogowych oraz na terenach mieszkaniowych jest ich prawie 250 tys., a inwentaryzacja objęła już ok. 80 proc. drzewostanu. Wszystkie dane zbierane są w jednym systemie informatycznym. W terenie drzewa są znakowane etykietami ArboTag (każda ma swój niepowtarzalny numer). Wprowadzenie etykiet przyspiesza identyfikację drzewa w systemie i minimalizuje możliwość ewentualnej pomyłki. Komputerowy system zarządzania zielenią przede wszystkim wspomaga bieżącą pracę pracowników ZZM. Wszystkie zinwentaryzowane drzewa mają swoją metrykę, do której są dopisywane nowe informacje o przeglądach i historii zabiegów pielęgnacyjnych.

Jak miasto dba o bezpieczeństwo i właściwą pielęgnację drzew na terenach zieleni w Krakowie?

Dla zapewnienia bezpieczeństwa ZZM w Krakowie realizuje program kontroli drzew, który realizowany jest w ramach bieżącej pracy Ogrodników Miejskich, jak i w ramach inwentaryzacji prowadzonych podczas procesu inwestycyjnego. Celem tego działania jest kontrola i wyznaczenie klasy ryzyka dla wszystkich drzew w odpowiednio przyjętych nawrotach kontroli w zależności od klasy ryzyka. W ZZM kontrole drzew prowadzi ponadto zespół Oficera ds. drzew. Kontrola ma na celu zakwalifikowanie drzewa do konkretnej klasy ryzyka, wskazuje też konieczność wykonania zabiegów pielęgnacyjnych, a nawet wycinek, gdy wyznaczone ryzyko jest nieakceptowalne, a możliwe do wykonania działania nie spowodują jego zmniejszenia. Dodatkowo zespół Oficera drzew rozstrzyga, przy użyciu diagnostyki sprzętowej, (np. tomografu), w sprawach rozpoznania niejednoznacznego i określa wymagania dotyczące zabiegów pielęgnacyjnych lub skierowania do usunięcia. Krakowski system kontroli drzew wspomagają również Miejscy Ogrodnicy. Zakres obowiązków miejskich ogrodników obejmuje bieżące utrzymanie terenów zieleni (wszystkie aspekty – od czystości po pielęgnację drzew) w tym: rozpoznanie i wskazania do pielęgnacji, wyznaczanie drzew do cięć pielęgnacyjnych, wycinki lub usunięcia suszu. W sprawach niejednoznacznych stosowane są rozwiązania minimalizujące ryzyko np. podpory, grodzenie terenu, wiązania. W tych przypadkach ogrodnicy wskazują do analizy specjalistycznej Oficera Drzew. W przypadku wątpliwość możliwość skierowania drzewa do szczegółowej diagnostyki powala uniknąć sytuacji, w której drzewo kierowane jest do wycinki na wszelki wypadek. Ogrodnicy Miejscy to pracownicy terenowi podejmujący działania na podstawie objazdów terenu, zgłoszeń mieszkańców czy współpracy z radymi dzielnicowymi. Wszyscy inspektorzy, zarówno ogrodnicy, jak i kontrolerzy, poza wymaganym kierunkowym w zakresie zieleni wykształceniem, ukończyli specjalistyczne kursy certyfikowanego inspektora drzew.

Inwentaryzacja i kontrola drzew to punkt wyjścia do dalszych działań mających na celu zapewnienie właściwej opieki krakowskim drzewom. Często wykonywanym zabiegiem pielęgnacyjnym są cięcia w koronach drzew w tym zakładanie wiązań i podpór. O ile usuwanie posuszu, prześwietlanie koron, cięcia techniczne należą do podstawowego katalogu zlecanych cięć, to na szczególną uwagę zasługuje systematycznie wykonywane korygowanie i kształtowanie koron młodych drzew. W dalszej perspektywie pozwala to zapewnić właściwą i bezpieczną budowę korony drzewa. W tym zabiegu w przypadku drzew przydrożnych ważne jest też stopniowe podnoszenie koron dla zapewnienia skrajni, mimo że bardzo często w młodym wieku konary nie sięgają jeszcze do jezdni.

Kolejną grupą zlecanych prac jest poprawa warunków siedliskowych. W tym celu przy użyciu narzędzia AirSpade rozluźniana jest struktury podłoża – napowietrzenie i nawodnienie korzeni.

Magiczny Kraków

Ponadto wykonywane jest mulczowanie przekompostowanym mulczem, podlewanie, nawożenie. ZZM w Krakowie realizuje ponadto działaniach wspomagające. Wśród nich wymienić można w szczególności zwiększanie bioróżnorodności (program ekostref), obszary ekstensywnego utrzymania oraz zabezpieczanie powiązań przyrodniczych poszczególnych terenów zieleni – system Parków Rzecznych uzupełniony o tereny leśne i system zieleni fortecznej. Dodatkowo na szczególną uwagę zasługują działania podejmowane w stosunku do najcenniejszych drzew. Sporządzanie wskazań i standardów chroniących drzewa, będące pomnikami przyrody oraz identyfikacja szczególnie cennych drzew w celu ich ochrony w ramach projektu „Drzewo Sędziwe”.

Przez kogo wydawana jest decyzja zezwalająca na usunięcie drzewa i gdzie można znaleźć wykaz realizowanych wycinek?

Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie nie jest organem decyzyjnym w przypadku wycinek. Jest organem wykonawczym, co oznacza, że zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody na realizowaną na zarządzanych przez siebie terenach wycinkę musi uzyskać zgodę stosownych organów wydających pozwolenia. Organami decyzyjnymi, którym ZZM podlega w tej kwestii są Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego, Miejski Konserwator Zabytków, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków oraz Prezydent Miasta Krakowa.

Na terenie miasta wycinki realizowane są również przez inne jednostki oraz podmioty i osoby fizyczne zarządzające danym terenem. Szczegółowe informacje sprawdzić można na stronie w Wyszukiwarce kart wniosków i decyzji.

Wykaz wycinek realizowanych przez ZZM znaleźć można na stronie internetowej jednostki oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Jakie są zasady koszenia trawy na terenach zieleni i dlaczego niekiedy w miejskich parkach trawa jest wyższa?

W Krakowie większość terenów zieleni miejskiej, jak np. parki, zieleńce, skwery, zieleń przyuliczną utrzymuje Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie. Zaangażowane są też czasem inne jednostki, gdy zieleń znajduje się na zarządzanych przez nie terenach, np. na cmentarzach (Zarząd Cmentarzy Komunalnych), niektórych terenach osiedlowych (Zarząd Budynków Komunalnych), w rowach melioracyjnych (Zarząd Infrastruktury Wodnej).

Koszenie dotyczy największej powierzchni terenów zieleni w miastach, dlatego sposób jego wykonania i zmniejszenie jego częstotliwości są bardzo ważne.

Jakie są powody zmniejszania intensywności koszenia i wyłączania całych obszarów lub ich części z koszenia?

- wpływa to pozytywnie na bioróżnorodność
- zwiększa się ilość zatrzymywanej wody
- wzrasta odporność na susze
- poprawia się miejski mikroklimat

- zmniejsza się wykorzystanie energii, paliw kopalnych
- ogranicza się hałas.

Zarząd Zieleni Miejskiej stara się zwiększać powierzchnię terenów rzadziej koszonych, stosując tam, gdzie to możliwe strefowanie koszenia. Dotyczy to przede wszystkim parków, ale również wprowadza tę zasadę w pasach drogowych, gdzie w pierwszej kolejności są koszone trójkąty widoczności oraz opaski chodników. Bardzo istotne jest również pozostawianie obszarów nieskoszonych pod drzewami.

Tereny, które koszone są najczęściej to place zabaw, miejsca reprezentacyjne, psie wybiegi i pasy drogowe. Termin rozpoczęcia prac uzależniony jest od rozpoczęcia sezonu wegetacyjnego i wysokości trawy. Koszenie wykonywane jest kilka razy w sezonie. Obejmuje ono:

- tereny, na których muszą zostać zachowane względy bezpieczeństwa – pobocza dróg, chodników, ścieżek rowerowych – musi pozostać widoczność, a trawa nie może rozpościerać się na jezdnie, chodniki i ścieżki
- torowiska
- ronda
- miejsca pełniące funkcje rekreacyjne, tak aby dostęp do nich był swobodny i nieutrudniony – place, zabaw, boiska, siłownie, polany rekreacyjne w parkach, na których można położyć koc, ćwiczyć, grać w badmintona
- nowo założone trawniki oraz miejsca z roślinnością ozdobną (żywopłoty, krzewy okrywowe, zaprojektowane układy krzewów i bylin) – bezwzględnie wymagają koszenia m.in. w celu wyeliminowania roślinności niepożądanej.

Mniejszą intensywnością koszenia objęte są tereny osiedlowe, większość zieleńców. W tym standardzie w sezonie przewidziane są 4 koszenia. Pierwsze koszenie całości terenu realizowane jest w maju, drugie koszenie do końca czerwca, trzecie koszenie do końca sierpnia, natomiast czwarte koszenie do 15 października. Terminy mogą ulec w zależności od przebiegu sezonu wegetacyjnego i warunków pogodowych. Taki sposób utrzymania umożliwia rekreacyjne użytkowanie terenu.

Koszenie ekstensywne, rzadsze obejmuje 3-krotne koszenie w roku m.in mniej uczęszczane zieleńce oraz niektóre pasy drogowe. Pierwsze koszenie w pasach drogowych realizowane jest w terminie do końca maja, pierwsze koszenie na pozostałych terenach do końca lipca, ostatnie koszenie w terminie do końca września.

Raz w roku koszone są obszary biocenotyczne takie jak łąki, ziołorośla, korytarze ekologiczne, nieużytki**.** Służy to ochronie przyrody i prowadzone jest, aby zapobiegać sukcesji drzew i krzewów oraz rozprzestrzenianiu się gatunków niepożądanych, w tym inwazyjnych.

Wydzielone w parkach są również strefy biocenotyczne naturalne, gdzie teren nie jest koszony w ogóle.

Tereny utrzymywane interwencyjnie w tym m.in. nieużytki koszone są tylko interwencyjnie.

Na terenach koszonych ekstensywnie i biocenotycznie ZZM upewnia się, że koszenie nie zaszkodzi gatunkom chronionym zwierząt i roślin. W tym celu korzysta ze wsparcia przyrodników.

Magiczny Kraków

Zasady ogólne:

- jeżeli na terenie występują gatunki chronione, to termin koszenia konsultujemy z przyrodnikiem
- nie kosimy w trakcie suszy, żeby ograniczyć pylenie i nie zmniejszać odporności trawnika na suszę
- nie kosimy w czasie opadów i bezpośrednio po nich, żeby nie niszczyć trawnika
- na terenach bogatych w rośliny kwitnące nie kosimy w porze kwitnienia roślin, w ten sposób chronimy owady zapylające.

Do kogo zgłaszać sprawy dotyczące przycinki i usuwania drzew oraz pielęgnacji zieleni?

Za stan drzewa i jego pielęgnację odpowiada właściciel lub posiadacz działki, na której drzewo rośnie. W Krakowie większość terenów zieleni miejskiej, w tym parków, skwerów, zieleńców, gminnej zieleni osiedlowej, placów zabaw oraz zieleni przyulicznej, znajduje się w zarządzie Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie (ZZM), dlatego sprawy dotyczące drzew na tych terenach należy zgłaszać do ZZM, również za pośrednictwem KCK. Nie wszystkie tereny publiczne pozostają jednak w zarządzie ZZM – mogą nimi zarządzać także inne jednostki miejskie, placówki oświatowe czy instytucje kultury. Jeśli nie wiadomo, kto jest właścicielem lub zarządcą terenu, zgłoszenie można skierować do Straży Miejskiej Miasta Krakowa lub ZZM, a sprawa zostanie przekazana właściwemu podmiotowi.

W przypadku drzew rosnących na terenach spółdzielni mieszkaniowych zgłoszenia należy kierować do właściwej spółdzielni, a na terenach wspólnot mieszkaniowych – do zarządu wspólnoty lub zarządcy nieruchomości. W przypadku działek prywatnych za drzewa odpowiada ich właściciel. Jeżeli nie można się z nim skontaktować, a drzewo stanowi potencjalne zagrożenie, zgłoszenie można przekazać Straży Miejskiej Miasta Krakowa.

W przypadku drzew suchych lub będących w złym stanie, rosnących w pasach drogowych i mogących stanowić zagrożenie dla pieszych lub kierowców, działania co do zasady należą do ZZM. Jeżeli drzewo znajduje się poza pasem drogowym, zgłoszenie po analizie zostanie przekazane właściwemu zarządcy. W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia działania ratownicze może podjąć Straż Pożarna.

W przypadku gałęzi lub korzeni przechodzących na sąsiednią działkę zastosowanie ma art. 150 Kodeksu cywilnego. Właściciel gruntu może je usunąć, jednak przed przycinką gałęzi powinien wyznaczyć sąsiadowi odpowiedni termin na ich usunięcie. Prace należy wykonywać zgodnie ze sztuką ogrodniczą i w zakresie niezbędnym do usunięcia problemu, z zachowaniem statyki drzewa. W przypadku drzew na terenach wpisanych do rejestru zabytków mogą obowiązywać dodatkowe wymogi dotyczące uzyskania pozwolenia konserwatorskiego.

Drzewa i krzewy zasłaniające znaki drogowe są co do zasady przycinane przez ZZM. Jeżeli roślinność przerasta z prywatnej działki i konieczne są większe prace, zarządca drogi – Zarząd Dróg Miasta Krakowa – może wezwać właściciela nieruchomości do wykonania przycinki.

Słownik pojęć:

- **arbotag** – to pewnego rodzaju karta zdrowia przedstawiająca wszystkie informacje na temat drzewa, czarna, niewielka tabliczka z kodek kreskowym oraz niepowtarzalnym numerem, który pozwala na identyfikacje poszczególnych drzew, tabliczki montuje się na wys. 2,5–2,8 m do pnia drzewa specjalną szpilką arborystyczną, która nawet po długim czasie nie wrasta w drzewo; są one skorelowane z systemem informatycznym, który pozwala na kompleksowe zarządzanie zielenią w mieście poprzez zawarte w nim dane konkretnych drzew i przypisane do nich numery arbotagów
- **decyzja** – wydany przez uprawniony do tego organ dokument potwierdzający możliwość wykonania wycinki, zawiera podstawę prawną, informację na temat stanu drzewa oraz zalecenia dotyczące nasadzeń zastępczych i terminów ich wykonania, decyzje może nie zezwalać na wycinkę
- **nasadzenia zastępcze** – nasadzenia realizowane w zamian za wycięte drzewa/krzewy, w decyzji określona jest ich liczba oraz zalecenia gatunkowe oraz termin realizacji nasadzeń, może zostać zastąpione opłatą za wycinkę (dot. wycinek inwestycyjnych, gdzie jest kolizja, a nie usunięcie z przyczyn zdrowotnych)
- **stan fitosanitarny** – to inaczej stan zdrowotny drzewa określający jego żywotność, ewentualne choroby, zagrożenia, statykę i sposób funkcjonowania w przestrzeni
- **susz** – susz gałęziowy i konarowy powstający w procesach naturalnych, tzw. susz fizjologiczny wielkości do 10 proc., bez wpływu na fizjologię drzewa
- **wiatrołom** – to określenie drzewa złamanego wskutek działania silnego wiatru, to drzewo stojące z odpadniętym, zwisającym lub opierającym się na ziemi złamanym wierzchołkiem
- **wiatrował** – drzewo powalone huraganowymi wiatrami z systemem korzeniowym całkowicie lub częściowo wystającym ponad powierzchnię gleby
- **wniosek o wycinkę** – wniosek składany do odpowiedniego organu w celu oceny i wydania decyzji dotyczącej wycinki drzewa; może zostać odrzucony, w takiej sytuacji wydawana jest decyzja odmowna
- **wykrot/wywrot** – oznaczają również powalone drzewa z odsłoniętym systemem korzeniowym, jednak powodem wywrócenia nie musi być wiatr, lecz inne czynniki – np. okiść, zły stan zdrowotny korzeni lub niesymetryczny rozwój korzeni
- **złom** – drzewo, którego pień uległ złamaniu, lub krzew, którego pędy uległy złamaniu w wyniku działania czynników naturalnych, wypadku lub katastrofy w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, lub katastrofy budowlanej

KULTURA: [powrót]

1. Gdzie mogę znaleźć aktualne informacje o imprezach i wydarzeniach kulturalnych w Krakowie?

Informacje na ten temat znajdują się w:

- zakładce Kultura (www.krakow.pl/kultura/9,glowna.html)
- cotygodniowym zestawieniu „Weekend w Krakowie – sprawdź, co się będzie działo”, publikowanym w każdy piątek
- Newsletterze Kraków.pl, w którym dodatkowo można wygrać bezpłatne zaproszenia na wiele imprez (www.krakow.pl/65701,artykul,newsletter.html).

EDUKACJA: [powrót]

1. Jakie są kryteria rekrutacji do krakowskich przedszkoli?

Aktualne informacje (aktualizacja każdego roku) dotyczące rekrutacji do przedszkoli zamieszczane są na stronie internetowej **Biuletynu Informacji Publicznej UMK**.

2. Jak wygląda kwestia rekrutacji do szkół podstawowych?

Aktualne informacje (aktualizacja każdego roku) dotyczące rekrutacji do szkół podstawowych zamieszczane są na stronie internetowej **Biuletynu Informacji Publicznej UMK**.

3. Czy obligatoryjne szczepienia będą kryterium rekrutacyjnym do żłobków i przedszkoli?

Zgodnie z Uchwałą Nr XVIII/366/19 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 czerwca 2019 roku zmieniającą uchwałę Nr LXXXII/2048/17 Rady Miasta Krakowa z dnia 13 września 2017 r. w sprawie ustalenia statutów żłobkom samorządowym Gminy Miejskiej Kraków wprowadzone zostały dodatkowe zasady w kolejności przyjęć do żłobka. W § 9 statutów Żłobków Samorządowych stanowiących załączniki do ww. uchwały, ust. 4 otrzymał brzmienie: „Do Żłobka, z uwzględnieniem zasad wynikających z ust. 1 i 2, przyjmowane są, według poniższej kolejności, dzieci:

1. z rodzin objętych programem pn. Krakowska Karta Rodzinna 3+ lub programem pn. Kraków dla Rodziny „N", których rodzice (opiekunowie prawni) przedłożą zaświadczenie, że dziecko, dla którego ubiegają się o miejsce w Żłobku, zostało poddane obowiązkowym szczepieniom ochronnym określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 753) lub też zostało zwolnione z tego obowiązku z przyczyn zdrowotnych,

2. których rodzice (opiekunowie prawni) przedłożą zaświadczenie, że dziecko, dla którego ubiegają się o miejsce w Żłobku, zostało poddane obowiązkowym szczepieniom ochronnym określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 753) lub też zostało zwolnione z tego obowiązku z przyczyn zdrowotnych,

3. niespełniające kryteriów określonych w pkt 1 i 2".

Jeżeli chodzi o rekrutację do przedszkoli samorządowych to Uchwała Nr XXVI/599/19 Rady Miasta Krakowa z dnia 9 października 2019 r. w sprawie zmiany uchwały NR LXVI/1650/17 Rady Miasta Krakowa z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie określenia kryteriów naboru do samorządowych

przedszkoli na drugim etapie postępowania rekrutacynego oraz dokumentów niezbędnych do potwierdzania tych kryteriów wprowadza: „§ 2. 1. Ustala się kryteria naboru do samorządowych przedszkoli na drugim etapie postępowania rekrutacyjnego oraz liczbę punktów za te kryteria:

1. dziecko zostało poddane obowiązkowym szczepieniom ochronnym określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 753) lub też zostało zwolnione z tego obowiązku z przyczyn zdrowotnych - 7 pkt;

4. Budowa nowych przedszkoli – czy miasto poradzi sobie z obowiązkiem zapewnienia wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym miejsc w placówkach samorządowych (obowiązek ustawowy od 2017 roku)?

W wyniku prowadzonych inwestycji od 2014 r. oddano 20 nowych oddziałów przedszkolnych (500 miejsc):

- Szkoła Podstawowa nr 137, ul. Wrobela 79 – utworzono 1 oddział (25 miejsc) w miejsce świetlicy przeniesionej do zaadaptowanego poddasza;
- Zespół Szkół nr 5, ul. Mackiewicza 15 – zaadaptowano część budynku na potrzeby trzech oddziałów (75 miejsc);
- Szkoła Podstawowa nr 24, ul. Aleksandry 17 – zaadaptowano część budynku przy ul. Aleksandry 19 na potrzeby trzech oddziałów, w tym dwóch nowych (50 miejsc);
- Przedszkole nr 91, ul. Dekerta 18 – odbudowa budynku zniszczonego w wyniku pożaru dla czterech oddziałów, w tym dwóch nowych (50 miejsc);
- Przedszkole nr 76, ul. Emaus 29 – rozbudowa i przebudowa istniejącego budynku o cztery oddziały, w tym trzy nowe (75 miejsc);
- budowa sześciooddziałowego przedszkola (150 miejsc) na os. Kliny–Zachód przy ul. Babińskiego 1;
- w związku z brakiem możliwości przystosowania do obowiązujących przepisów istniejących dwóch oddziałów przedszkolnych (50 miejsc) w Szkole Podstawowej nr 65, ul. Golikówka 52, dobudowano segment, do którego przeniesiono ww. oddziały.

W roku bieżącym planowane jest oddanie do użytkowania kolejnych 10 nowych oddziałów przedszkolnych (250 miejsc):

- czterooddziałowego przedszkola (100 miejsc) w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 15, ul. Rydygiera 20;
- sześciooddziałowego przedszkola (150 miejsc) przy ul. Kościuszkowców 6.

W budżecie Miasta Krakowa na rok 2017 i w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata następne, zaplanowano finansowanie dalszych zadań związanych z utworzeniem kolejnych 12, nowych oddziałów przedszkolnych (300 miejsc):

- budowa czterooddziałowego przedszkola al. Dygasińskiego (100 miejsc),
- budowa zespołu szkolno-przedszkolnego na os. Gotyk przy ul. ks. Meiera, w tym

czterooddziałowego przedszkola (100 miejsc),
- budowa zespołu szkolno-przedszkolnego na os. Kliny przy ul. bpa Albina Małysiaka, w tym czterooddziałowego przedszkola (100 miejsc).

5. Zasady powierzania stanowisk dyrektorów szkół i placówek oświatowych – jaka jest procedura konkursowa?

Aktualne informacje (aktualizacja każdego roku) dotyczące zasad zatrudniania dyrektorów samorządowych jednostek oświatowych zamieszczane są na stronie internetowej **Biuletynu Informacji Publicznej UMK**.